

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Problematika doživotního trestu odnětí svobody

Základním smyslem trestu odnětí svobody je izolovat pachatele trestného činu od společnosti a tím chránit společnost. Trest odnětí svobody musí být dostatečně dlouhý, aby umožnil nápravu pachatele. Moderní vězeňství resp. výkon trestu je založeno na pozitivním myšlení, životním optimismu a víře ve schopnosti odsouzeného člověka a jeho ochotu spolupracovat na uvědomění si, že jeho život je příliš krátký na to, aby ho strávil ve vězení.

Základním smyslem trestu odnětí svobody je izolovat pachatele trestného činu od společnosti a tím chránit společnost. Trest odnětí svobody musí být dostatečně dlouhý, aby umožnil nápravu pachatele. Moderní vězeňství resp. výkon trestu je založeno na pozitivním myšlení, životním optimismu a víře ve schopnosti odsouzeného člověka a jeho ochotu spolupracovat na uvědomění si, že jeho život je příliš krátký na to, aby ho strávil ve vězení.

Při ukládání a vyměřování trestu je stěžejní otázkou, jak dlouhý musí trest odnětí svobody být, aby skutečně vedl k faktické nápravě a resocializaci odsouzeného. V této souvislosti je nutno trest odnětí svobody na doživotí považovat za velmi specifický. V České republice byl doživotní trest zaveden v roce 1990 a nepatří mezi tresty často ukládané. Lze říci, že v průměru je k tomuto trestu odsouzeno asi okolo dvaceti osob ročně.

Podle dikce zákona č. [140/1961](#) Sb., trestní zákon může soud trest odnětí svobody na doživotí uložit pouze pachateli, který spáchal trestný čin vraždy podle § 219 odst. 2 trestního zákona, nebo který při trestném činu vlastizrady podle § 91 trestního zákona, trestném činu teroru podle § 93 nebo 93a odst. 3 trestního zákona, obecného ohrožení podle § 179 odst. 3 nebo genocidia podle § 259 trestního zákona zavinil smrt jiného úmyslně. To vše při splnění podmínek, že stupeň nebezpečnosti takového trestného činu pro společnost je mimořádně vysoký vzhledem k zvlášť zavrženíhodnému způsobu provedení činu nebo zvlášť zavrženíhodné pohnutce nebo k zvlášť těžkému a těžko napravitelnému následku a že uložení takového trestu vyžaduje účinná ochrana společnosti, nebo že není naděje, že by pachatele bylo možno napravit trestem odnětí svobody nad patnáct až do dvaceti pěti let.

Trest odnětí svobody na doživotí bývá často charakterizován jako sociální trest smrti či trest smrti na splátky. Trest smrti totiž ničí život najednou, trest odnětí svobody na doživotí tak činí postupně. Aby k tomu nedošlo, a aby odsouzení na doživotí nebyli považováni za deformované objekty, ale byli respektováni jako aktivní jedinci schopni využít šanci na podmíněné propuštění po odpykání určité části trestu, na to se zaměřuje celý výkon trestu odnětí svobody. Výkon doživotního trestu odnětí svobody je upraven v rámci zákona č. [169/1999](#) Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a vyhlášky č. [345/1999](#) Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody.

Zacházení s doživotně odsouzenými se realizuje na základě resocializačních programů, které stimulují především pracovní aktivitu, potřebu vzdělávání, udržování psychické, zdravotní a tělesné kondice, popřípadě též se zaměřením na duchovní sféru odsouzeného, o kterou se může postarat vězeňský kněz. Těžiště práce s takovými vězni spočívá hlavně v psychiatricko psychologicko terapeutickém působení na odsouzeného jedince tak, aby se nadále rozvíjela jeho osobnost.

Další články:

- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)